

امتحانات ارتقائی - شهریور ماه ۱۳۹۲
پاسخنامه مدارس شهرستان

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
معاونت آموزش
اداره ارزشیابی و امتحانات
کمیسیون طرح سؤال

پایه :	۴	موضوع :	اصول ۱
تاریخ :	۹۲/۰۶/۰۴	ساعت :	۱۰:۳۰

نام کتاب: اصول الموجب، تمام کتابات

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آخر نمره داده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی:

۱. اذا اتحد الأمر والنهي والمأمور والمنهي ولكن اختلف المأمور به والمنهي عنه فهو يسمى بـ.....
 ج ۶۶
 أ. الاجتماع الموردي ب. الاجتماع المأموري ج. الاجتماع الأمري د. الاجتماع الفعلي
۲. «ما يتوقف عليه صدق الكلام او صحته عقلاً و شرعاً» تعريف کدام مورد است؟
 ۷۹
 أ. المدلول الالتزامي بدلالة الاقتضاء ب. المدلول المفهومي
 ج. المدلول المنطوق الصريح د. المدلول الالتزاعي بدلالة التنبيه
۳. خروج موضوع احد الدليلين عن موضوع الدليل الآخر حقيقةً و تكويناً يسمى بـ.....
 ب ۲۲۱
 أ. الورد ب. التخصص ج. التخصيص د. الحكومة
۴. اذا قطعت البيئة عن غير طريق الحس
 ب ۱۴۰
 أ. فالقطع ليس بحجة مطلقاً ب. فقطعها حجة لها لا للقاضي ج. فقطعها حجة لها و للقاضي د. قطعها حجة للقاضي لا لنفسها

تشریحی:

۱. قطع طريقي و قطع موضوعي را تعريف کرده، توضيح دهد شارع در کدام يك تصرف نمی‌کند؟
 ۱۳۹
 اذا كان الحكم مترتباً على الواقع بلا مدخلة للعلم و القطع فيه فالقطع طريقي و إما إذا أخذ القطع في موضوع الحكم الشرعي بحيث يكون الواقع بغير
 القطع موضوعاً للحكم فيعتبر عنه بالقطع الموضوعي (۱/۵ نمره) الشارع لا يتصرف في القطع الطريقي (۵/).
۲. جمله «هل القضاء تابع للاداء» را توضيح دهید و نظر مصنف را پيرامون آن بنويسيد.
 ۵۲
 يعنى اگر واجب موقتي در ظرف زماني خودش فوت شد آیا همان دليل اول (دليل اداء) دلالت می‌کند که اين واجب بايد در خارج وقت،
 قضا شود يا قضاء آن نیاز به امر جديد دارد؟ مصنف قائل است برای قضاء نیاز قضاء نیاز به امر جديد داریم و اگر امر جديد دال بر قضاء
 نبود چون از قبيل شک در تکليف زائد است برائت جاری می‌شود.

* اذا كان الشرط متعدداً و الجزء واحداً كما لو قال إذا خفي الاذان فقصر و إذا خفي الجدران فقصر فعلى القول بظهور الجملة الشرطية في المفهوم تقع
 المعارضة بين منطوق احدهما و مفهوم الآخر ۸۸-۸۷

۳. نحوه معارضه در دو جمله مذکور را توضيح دهید. ب. برای حل تعارض، يك راه حل بنويسيد.
 أ. اگر کسی بحدی از شهر دور شود که دیوارها را ببیند ولی اذان را نشنود طبق منطوق دليل اول بايد نماز را شکسته بخواند و طبق مفهوم
 دليل دوم نماز را تمام می‌خواند (زیرا در صورتی که جمله دوم مفهوم داشته باشد معنایش اين می‌شود که تنها در صورتی خفاء جدران نماز
 شکسته می‌شود). ب. برای حل تعارض یا بايد معتقد شويم اين علت‌ها، علت تامه نیستند و دست از سببیت تامه برداريم و یا تصرف در
 انحصاری بودن شرط بنمایيم.

۴. حکم تمسک عام قبل از فحص از مخصّص را به همراه دلیل آن توضیح دهید. ۱۱۰

تمسک به عام قبل از فحص از مخصّص در خطابات شرعیه جایز نیست زیرا بسیاری از عمومات قرآن، به وسیله کلمات اهل بیت (علیهم السلام) تخصیص و تقيید خورده است لذا ممکن است قانونی به صورت عام آمده باشد ولی مخصّص آن در جای دیگری ذکر شده باشد. و ما هذا شأنه لا یصح عند العقلاء التمسک بعموماته قبل الفحص عن مخصّصاته.

* الاحتجاج بكلام المتكلم يتوقف على امور: الأول ثبوت صدوره منه، الثاني ثبوت جهة صدوره، الثالث ثبوت ظهور مفرداته و جمله، الرابع حجية ظهور كلامه. ۱۵۷-۱۵۶

۵. أ. ثبوت جهة صدور و ثبوت ظهور مفردات به چه معنا است؟ توضیح دهید. ب. حجية ظهور كلام خداوند در قرآن چگونه ثابت می شود؟
أ. ثبوت جهة صدور یعنی مطمئن شویم که سخن مزبور را چرا گفته و آیا جدی بوده یا در مقام شوخی. ثبوت ظهور مفردات یعنی کلماتی که در کلام متکلم به کار رفته به چه معنا است مثلاً اگر صیغه امر دارد آیا ظهور در وجوب دارد یا نه. ب. الكتاب الکریم کتاب هدایة و برنامج لسعادة الانسان و المجتمع فلزام ذلك ان تكون ظواهره حجة.

* ربما يقال: ان الآيات الناهية عن اتباع الظن كافية في ردع السيرة العقلائية على العمل بخير الواحد. و الجواب ان المراد من الظن في الايات الناهية ترجيح احد الطرفين استناداً الى الخرص و التخمين. ۱۷۰
۶. اشکال و جواب را تقرير نماييد.

اشکال این است که برای حجیت خبر واحد به سیره استدلال شد در حالی که سیره وقتی حجت است که ردع نداشته باشد ولی آیاتی که از عمل به ظن نهی می کند، ردع از این سیره به حساب می آید. جواب: آیات عمل به ظنی را نهی می کند که تنها مستند به تخمین و حدس باشند ظن حاصل از خبر واحد را که مورد اطمینان است.

* روى عن رسول الله (صلى الله عليه وآله) رفع عن امتي الخطأ و النسيان و ما اكرهوا عليه و ما لا يعلمون ... ، إن هذا الحديث لا يشمل ما اذا اتلف مال الغير عن جهل و نسيان لان الحديث، حديث مئة. ۱۸۲

۷. أ. نحوه استدلال به حديث رفع بر برائت را توضیح دهید. ب. چرا حديث رفع شامل کسی که مال غير را جاهلانه و ناسياً تلف کند نمی شود؟

أ. «ما» در ما لا يعلمون موصوله است و هر حکم یا موضوعی را که نمی دانیم شامل می شود بنابر این نسبت به آن مؤاخذه برداشته شده است. ب. زیرا حديث در باب منت گذاردن بر مردم است در حالی که اگر بنا باشد مورد فوق را هم شامل شود بر ضرر زننده منت است ولی بر کسی که ضرر دیده خلاف منت است.

۸. آیا در دوران امر بین محذورین در شبهه موضوعیه تخییر بدوی است یا استمراری؟ چرا؟

تخییر بدوی است زیرا اگر استمراری باشد منجر به مخالفت عملیه قطعیه می شود که حرام است.

۹. دليل تقدم استصحاب بر اصل اشتغال و اصالة الطهارة را توضیح دهید. ۲۱۸

موضوع الاشتغال هو احتمال العقاب في الفعل او الترك و الاستصحاب بما انه حجة مؤمنة فراجع لموضوعه و الغاية في اصل الطهارة هو العلم لكن المراد منه هو الحجة و بما أن الاستصحاب حجة فمع جريانه تحصل الغاية.